

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom

Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. [49/2008](#), [73/2010](#), [39/2011](#) i [55/2016](#).

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način i postupak ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom, mjere i podsticaji za njihovo zapošljavanje, način finansiranja i druga pitanja od značaja za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Lica sa invaliditetom ostvaruju pravo na profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje, na način i pod uslovima propisanim zakonom, kolektivnim ugovorom, potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Cilj

Član 2

Ovim zakonom stvaraju se uslovi za povećanje zaposlenosti lica sa invaliditetom i njihovo ravnopravno učešće na tržištu rada, uz otklanjanje barijera i stvaranje jednakih mogućnosti.

Definicija lica sa invaliditetom

Član 3

Lice sa invaliditetom, u smislu ovog zakona, je lice sa trajnim posljedicama tjelesnog, senzornog, mentalnog ili duševnog oštećenja ili bolesti, koje se ne mogu otkloniti liječenjem ili medicinskom rehabilitacijom, a koje se suočava sa socijalnim i drugim ograničenjima, koja su od uticaja na radnu sposobnost i mogućnost zapošljavanja, održavanja zaposlenja i napredovanja u njemu i koje nema mogućnosti ili ima smanjene mogućnosti da se, pod ravnopravnim uslovima, uključi na tržište rada.

Definicija profesionalne rehabilitacije

Član 4

Profesionalna rehabilitacija obuhvata mjere i aktivnosti koje se realizuju sa ciljem da se lice sa invaliditetom na odgovarajući način osposobi za rad, zadrži zaposlenje, u njemu napreduje ili promijeni svoju profesionalnu karijeru.

Zabrana diskriminacije

Član 5

Zabranjena je neposredna i posredna diskriminacija prilikom profesionalne rehabilitacije, zapošljavanja, kao i za vrijeme trajanja zaposlenja lica sa invaliditetom.

Korisnici prava

Član 6

Prava utvrđena ovim zakonom ostvaruje:

- 1) lice kojem je utvrđen status invalida rada u smislu propisa o penzijskom i invalidskom osiguranju;
- 2) lice ometeno u razvoju, koje je razvrstano u određenu kategoriju i stepen ometenosti, u skladu sa posebnim zakonom završilo obrazovanje u specijalnoj školi;
- 3) lice ometeno u razvoju, koje je razvrstano u određenu kategoriju i stepen ometenosti u skladu sa posebnim propisima, a završilo je redovno obrazovanje;
- 4) lice kod kojeg je nastupio invaliditet, odnosno tjelesno oštećenje u skladu sa propisima o boračko - invalidskoj zaštiti;
- 5) lice koje je završilo obrazovanje, uz prilagođeno izvođenje obrazovnog programa i pružanje dodatne stručne pomoći ili posebnom obrazovnom, odnosno vaspitnom programu, u skladu sa posebnim zakonom;

Lice koje nije ostvarilo status u smislu stava 1 ovog člana, ostvaruje status lica sa invaliditetom zavisno od procenta invaliditeta, u skladu sa ovim zakonom.

Korisniku prava iz stava 1 ovog člana, kojem nije utvrđen procenat invaliditeta u smislu posebnih propisa, komisija iz člana 8

ovog zakona utvrđuje procenat invaliditeta, u skladu sa ovim zakonom.

Uslovi za ostvarivanje prava

Član 7

Profesionalna rehabilitacija lica sa invaliditetom ostvaruje se pod opštim i posebnim uslovima.

Način utvrđivanja preostale radne sposobnosti

Član 8

O procentu invaliditeta, preostaloj radnoj sposobnosti i mogućnosti zaposlenja lica iz člana 6 ovog zakona, u prvom stepenu odlučuje Zavod za zapošljavanje Crne Gore (u daljem tekstu: Zavod), a u drugom stepenu organ državne uprave nadležan za poslove rada i zapošljavanja (u daljem tekstu: Ministarstvo), na osnovu ocjene, nalaza i mišljenja prvostepene, odnosno drugostepene komisije za profesionalnu rehabilitaciju.

Prvostepenu komisiju iz stava 1 ovog člana obrazuje Zavod, a drugostepenu komisiju Ministarstvo.

Sastav i način rada komisija iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Kriterijume i uslove za utvrđivanje procenta invaliditeta, preostale radne sposobnosti i mogućnosti zaposlenja propisuje Ministarstvo.

Troškovi postupka za ostvarivanje prava

Član 9

Troškove postupka u rješavanju o pravima iz ovog zakona snosi organ koji vodi postupak.

Prava i obaveze po osnovu zapošljavanja i rada

Član 10

Ako pojedina pitanja ovim zakonom nijesu drukčije uređena, na prava i obaveze lica sa invaliditetom primjenjuju se propisi iz oblasti rada, penzijskog i invalidskog osiguranja, zapošljavanja i drugih oblasti.

Definicije pojmova

Član 11

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) **poslodavac** je pravno ili fizičko lice i organi i organizacije koje se finansiraju iz budžeta Crne Gore i lokalne samouprave.
- 2) **subvencija** je finansijska pomoć koju dobija poslodavac radi zapošljavanja lica sa invaliditetom;
- 3) **otvoreno tržište rada** je zapošljavanje lica sa invaliditetom pod opštim uslovima, kao i za zapošljavanje lica bez invaliditeta;
- 4) **posebne organizacije za zapošljavanje** su: zaštitna radionica, radni centar i zaštitni pogon;
- 4a) **mjere aktivne politike zapošljavanja** su: informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju, profesionalna orijentacija, finansiranje pripravnika, podrška samozapošljavanju pod povoljnijim uslovima, obrazovanje i osposobljavanje odraslih, javni rad, stipendiranje i druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti;
- 4b) **grant šema** je program dodjele bespovratnih sredstava, po javnom pozivu za odabir i finansiranje projekata koji imaju za cilj profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom;
- 5) **lice sa teškim invaliditetom** je lice koje ima najmanje 50% invaliditeta;
- 6) **habilitacija** je sistem mjera i postupaka za osposobljavanje djece sa urođenim ili u najranijem uzrastu stečenim oštećenjem, radi boljeg funkcionisanja za svakodnevne potrebe života;
- 7) **prosječna mjesečna zarada u Crnoj Gori** je prosječan iznos mjesečne bruto zarade ostvarene u prethodnoj godini po zaposlenom, prema podacima organa nadležnog za poslove statistike.

II. PROFESIONALNA REHABILITACIJA

Profesionalna rehabilitacija

Član 12

Profesionalna rehabilitacija, u smislu ovog zakona, obuhvata sledeće mjere i aktivnosti:

- 1) savjetovanje, podsticanje i motivisanje lica sa invaliditetom na aktivno traženje zaposlenja;
- 2) utvrđivanje preostale radne sposobnosti;
- 3) pomoć u prihvatanju vlastite invalidnosti i upoznavanje sa mogućnostima uključivanja u osposobljavanje i rad;
- 4) pomoć prilikom izbora odgovarajućih profesionalnih ciljeva;
- 5) razvijanje socijalnih spretnosti i vještina;
- 6) pomoć prilikom traženja odgovarajućeg radnog mjesta;
- 7) analiza konkretnog radnog mjesta i radnog okruženja lica sa invaliditetom;

- 8) izrada plana prilagođavanja radnog mjesta i radnog okruženja za lice sa invaliditetom;
  - 9) izrada plana potrebne opreme i sredstava za rad za lice sa invaliditetom na tom radnom mjestu;
  - 10) osposobljavanje za rad na konkretnom radnom mjestu;
  - 11) praćenje i stručna pomoć prilikom osposobljavanja i obrazovanja;
  - 12) praćenje lica sa invaliditetom na radnom mjestu, nakon zaposlenja;
  - 13) evaluacija uspješnosti procesa rehabilitacije za pojedino lice sa invaliditetom;
  - 14) ocjenjivanje radnih rezultata zaposlenog lica sa invaliditetom.
- Standarde za sprovođenje mjera i aktivnosti iz stava 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Postupak i uslovi za ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju

Član 13

Postupak za ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju pokreće se na zahtjev lica iz čl. 3 i 6 ovog zakona, odnosno njegovog zakonskog zastupnika ili punomoćnika kod nadležne komisije iz člana 8 stav 3 ovog zakona.

Način i uslove ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izvođači profesionalne rehabilitacije

Član 14

Profesionalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom organizuje i izvodi ustanova za profesionalnu rehabilitaciju, posebna škola ili drugo pravno lice koje ispunjava uslove za obavljanje mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije (u daljem tekstu: izvođač profesionalne rehabilitacije).

Izbor izvođača

Član 14 a

Za izbor izvođača profesionalne rehabilitacije Ministarstvo raspisuje javni konkurs.

Konkurs iz stava 1 ovog člana sadrži: vrstu i obim mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije; područje na kojem će se sprovesti mjere i aktivnosti zavisno od broja lica sa invaliditetom, vrsti i stepenu njihovog invaliditeta i potrebama tih lica; vrijeme trajanja sprovođenja mjera i aktivnosti; kriterijume za izbor izvođača profesionalne rehabilitacije; rok za podnošenje prijave na konkurs i dr.

Postupak izbora izvođača profesionalne rehabilitacije sprovodi Komisija za izbor izvođača profesionalne rehabilitacije, koju obrazuje Ministarstvo.

Odluku o izboru izvođača profesionalne rehabilitacije donosi ministar nadležan za poslove zapošljavanja, na predlog komisije iz stava 3 ovog člana.

Odluka iz stava 4 ovog člana donosi se za period od dvije godine.

Međusobna prava i obaveze Zavoda i izvođača profesionalne rehabilitacije uređuju se ugovorom, u skladu sa zakonom.

Ministarstvo određuje cijenu izvođenja pojedinih mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije.

Kvalitet sprovođenja mjera i aktivnosti

Član 14 b

Izvođač profesionalne rehabilitacije vodi, usklađuje i vrednuje kvalitet sprovođenja mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije u kojima je lice sa invaliditetom učestvovalo u skladu sa propisanim standardima iz člana 12 stav 2 ovog zakona.

Izvještaj o rezultatima vrednovanja kvaliteta sprovođenja mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije izvođač profesionalne rehabilitacije dostavlja Zavodu.

Vrednovanje kvaliteta sprovođenja mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije kod izvođača profesionalne rehabilitacije vrši stručno lice, koje određuje Ministarstvo.

Međusobna prava i obaveze stručnog lica iz stava 3 ovog člana i Ministarstva uređuju se ugovorom, u skladu sa zakonom.

Saradnja izvođača i poslodavaca

Član 14 c

Pojedine mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije izvođač profesionalne rehabilitacije može sprovesti kod poslodavca.

Izvještaj o saradnji sa poslodavcima izvođač profesionalne rehabilitacije dostavlja Zavodu jedanput godišnje u roku utvrđenim ugovorom između Zavoda i izvođača profesionalne rehabilitacije.

III. ZAPOŠLJAVANJE LICA SA INVALIDITETOM

Opšti i posebni uslovi zapošljavanja

Član 15

Lice sa invaliditetom zapošljava se pod opštim ili posebnim uslovima, u skladu sa zakonom.

Zapošljavanje lica sa invaliditetom pod opštim uslovima smatra se zapošljavanje kod poslodavca bez prilagođavanja poslova,

odnosno radnog mjesta.

Zapošljavanje lica sa invaliditetom pod posebnim uslovima smatra se zapošljavanje kod poslodavca uz prilagođavanje poslova, odnosno radnog mjesta i zapošljavanje u posebnim organizacijama za zapošljavanje.

Pod prilagođavanjem poslova podrazumijeva se prilagođavanje radnog procesa i radnih zadataka, a pod prilagođavanjem radnog mjesta podrazumijeva se tehničko-tehnološko opremanje radnog mjesta, sredstava za rad, prostora i opreme, u skladu sa mogućnostima i potrebama lica sa invaliditetom.

Lice sa invaliditetom se zapošljava u posebnoj organizaciji za zapošljavanje, ako se ne može zaposliti kod poslodavca pod opštim uslovima, odnosno uz prilagođavanje poslova ili radnog mjesta.

Odgovarajuća radna mjesta za lica sa invaliditetom

Član 16

Poslodavac koji zapošljava lica sa invaliditetom na otvorenom tržištu rada svojim aktom može utvrditi radna mjesta za zapošljavanje tih lica.

Na radno mjesto iz stava 1 ovog člana može se zaposliti samo lice sa invaliditetom.

Izuzetno, na radno mjesto iz stava 1 ovog člana može se zaposliti i lice bez invaliditeta, na određeno vrijeme, a najduže godinu dana, ako na tržištu rada nema lica sa invaliditetom koje ispunjava uslove tog radnog mjesta.

Dostavljanje ugovora o radu

Član 17

- brisan -

Godišnji odmor

Član 18

Zaposleno lice sa invaliditetom, u svakoj kalendarskoj godini, ima pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od najmanje 26 radnih dana.

Ograničenje raspoređivanja

Član 19

Zaposleno lice sa invaliditetom ne može biti raspoređeno na rad van mjesta prebivališta, odnosno boravišta.

Otkazni rok

Član 20

Otkazni rok, utvrđen posebnim zakonom, licu sa invaliditetom ne može biti kraći od 30 dana, osim ako je otkaz posledica krivice tog lica.

IV. KVOTNI SISTEM ZAPOŠLJAVANJA

Kvota za zapošljavanje lica sa invaliditetom

Član 21

Poslodavac koji ima od 20 do 50 zaposlenih dužan je da zaposli najmanje jedno lice sa invaliditetom.

Poslodavac koji ima više od 50 zaposlenih dužan je da zaposli najmanje 5% lica sa invaliditetom u odnosu na ukupan broj zaposlenih.

Ako broj lica sa invaliditetom koje je poslodavac dužan da zaposli, u smislu stava 2 ovog člana, nije cijeli broj, vrijednost do 0,5% zaokružuje se na niži cijeli broj, a vrijednost uključujući 0,5% i više zaokružuje se na veći cijeli broj.

Obaveze iz stava 2 ovog člana ne odnose se na novoosnovanog poslodavca, za prvih 24 mjeseca od dana početka rada.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako poslodavac ima ili zaposli lice sa teškim invaliditetom od najmanje 80% invaliditeta smatra se, u pogledu obaveze zapošljavanja, kao da je zaposlio dva lica sa invaliditetom.

Poseban doprinos za zapošljavanje lica sa invaliditetom

Član 22

Poslodavac koji nije zaposlio lice sa invaliditetom, u smislu člana 21 ovog zakona dužan je da, za svako lice koje nije zaposlio, prilikom mjesečne isplate zarada i naknada zarada zaposlenih, uplati poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom (u daljem tekstu: posebni doprinos).

Stopa posebnog doprinosa iz stava 1 ovog člana iznosi 20% od prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori ostvarene u godini

koja prethodi plaćanju doprinosa.

Poslodavac koji ima manje od 20, a više od 10 zaposlenih, a nema zaposlenih lica sa invaliditetom, dužan je da svakog mjeseca, prilikom isplate zarada i naknada zarada zaposlenih, uplati poseban doprinos iz stava 1 ovog člana.

Stopa posebnog doprinosa iz stava 3 ovog člana iznosi 5% od prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori ostvarene u godini koja prethodi plaćanju doprinosa.

Doprinosi iz st. 2 i 4 ovog člana uplaćuju se na poseban račun budžeta Crne Gore - Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom (u daljem tekstu: Fond).

Obaveza iz stava 3 ovog člana ne odnosi se na poslodavca koji ima zaposlena lica sa invaliditetom.

Oslobađanje plaćanja doprinosa

Član 22 a

Obaveze plaćanja doprinosa oslobađaju se organizacije, odnosno udruženja lica sa invaliditetom, kada se pojavljuju kao poslodavci.

Poslodavac iz stava 1 ovog člana ima pravo na subvencije iz čl. 36 i 37 ovog zakona.

Kontrola obračunavanja i plaćanja doprinosa

Član 23

Kontrolu obračuna i plaćanja doprinosa iz člana 22 ovog zakona, vrši nadležni poreski organ, u skladu sa zakonom kojim je uređena poreska administracija.

V. POSEBNE ORGANIZACIJE

Ustanova za profesionalnu rehabilitaciju

Član 24

Za organizovanje i izvođenje profesionalne rehabilitacije može se osnovati javna ustanova, u skladu sa zakonom.

Ustanovu iz stava 1 ovog člana može osnovati država, jedinica lokalne samouprave i druga pravna i fizička lica.

Sredstva za rad ustanove iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje osnivač.

Radni centar

Član 25

Za zapošljavanje i radno - terapeutske aktivnosti u okviru rehabilitacije i rehabilitacije lica sa invaliditetom, posebno sa teškim invaliditetom, koja se ne mogu zaposliti niti održati zaposlenje pod opštim niti pod posebnim uslovima, može se osnovati radni centar kao ustanova za zaštitu tih lica.

Radni centar može osnovati jedinica lokalne samouprave, Zavod, centar za socijalni rad i jedno ili više pravnih i fizičkih lica.

Uslovi zapošljavanja u radnom centru

Član 26

U radni centar se mogu zaposliti lica sa invaliditetom koja ne postižu radni učinak veći od 50% u odnosu na lica istog životnog doba, stručne spreme i pod istim uslovima rada.

Radni centar mora imati najmanje 80% zaposlenih lica sa invaliditetom u odnosu na ukupan broj zaposlenih.

Lice sa invaliditetom na radu u radnom centru ima položaj korisnika usluga.

Upravni odbor

Član 27

Radom ustanove za profesionalnu rehabilitaciju i radnog centra upravlja upravni odbor.

Broj i sastav upravnog odbora uređuje se aktom o osnivanju.

Predsjednika i članove upravnog odbora imenuje osnivač.

Upravni odbor se imenuje na vrijeme od četiri godine.

Nadležnost Upravnog odbora

Član 28

Upravni odbor:

- 1) utvrđuje program rada;
- 2) donosi finansijski plan i završni račun;

- 3) usvaja izvještaj o poslovanju i izvještaj o radu;
- 4) odlučuje o drugim pitanjima od značaja za rad u skladu sa statutom

Stručno vijeće

Član 29

U ustanovi za profesionalnu rehabilitaciju i radnom centru obrazuje se stručno vijeće, koje:

- 1) odlučuje o razvoju i primjeni novih metoda i oblika profesionalne rehabilitacije;
  - 2) predlaže upravnom odboru program profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja;
  - 3) predlaže uvođenje novih tehnologija i tehničkih pomagala u profesionalnoj rehabilitaciji, odnosno u radu lica sa invaliditetom;
  - 4) predlaže mjere za poboljšanje položaja zaposlenih lica sa invaliditetom;
  - 5) predlaže istraživačko-razvojne projekte, stručno usavršavanje, istraživanje i organizovanje seminara.
- Djelokrug rada, imenovanje i sastav stručnog vijeća, uređuje se aktom o osnivanju ili statutom.

Direktor

Član 30

Ustanovu za profesionalnu rehabilitaciju i radni centar predstavlja i zastupa direktor.

Direktora iz stava 1 ovog člana bira osnivač, na osnovu javnog konkursa, na period od četiri godine.

Direktor iz stava 1 ovog člana organizuje rad i poslovanje i odgovoran je za zakonitost rada.

Zaštitna radionica

Član 31

Za zapošljavanje i rad lica sa invaliditetom može se osnovati zaštitna radionica.

Zaštitna radionica se može osnovati kao oblik obavljanja privredne djelatnosti, u skladu sa posebnim zakonom, pod uslovom da zapošljava najmanje 51% lica sa invaliditetom od ukupnog broja zaposlenih.

Zaštitnu radionicu može osnovati jedinica lokalne samouprave, privredno društvo, preduzetnik, Zavod, nevladina organizacija lica sa invaliditetom, udruženje poslodavaca, sindikat i drugo pravno i fizičko lice.

Ako zaštitnu radionicu osnivaju dva ili više osnivača, njihova međusobna prava i obaveze uređuju se posebnim ugovorom.

Zaštitni pogon

Član 32

Poslodavac je dužan da, u okviru sistema poslovanja u kojem su otežani uslovi rada koji povećavaju nastanak invalidnosti, organizuje poseban pogon zaštitnog karaktera (u daljem tekstu: zaštitni pogon) za rad lica sa invaliditetom.

Uslovi za organizovanje zaštitnog pogona

Član 33

Zaštitni pogon se organizuje ako poslodavac ima utvrđena radna mjesta na kojima se mogu zaposliti lica sa invaliditetom u adaptiranom ambijentu i u zavisnosti od potreba lica sa invaliditetom.

Zaštitni pogon iz stava 1 ovog člana može se organizovati pod uslovom da ima najmanje 50% radnih mjesta za zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Nadležni organ za propisivanje uslova

Član 34

Uslove i kriterijume u pogledu prostora, opreme i stručnog kadra koje treba da ispunjava izvođač profesionalne rehabilitacije, radni centar, zaštitna radionica i zaštitni pogon propisuje Ministarstvo.

Povlašćen status

Član 35

Radni centar, zaštitna radionica i zaštitni pogon imaju povlašćen status u skladu sa posebnim propisima.

Povlašćeni status, u smislu stava 1 ovog člana, podrazumijeva:

- 1) oslobađanje od plaćanja carine na uvoz specijalne opreme, uređaja, rezervnih djelova, instrumenata i potrošnog materijala za lica sa invaliditetom, pod uslovom da se ne proizvode u zemlji;
- 2) oslobađanje od plaćanja poreza na dobit, srazmjerno broju zaposlenih lica sa invaliditetom u ukupnom broju zaposlenih kod poslodavca.

Povlašćeni status iz stava 2 ovog člana odnosi se i na lica sa invaliditetom iz člana 36 stav 2 ovog zakona.

Ako radni centar, zaštitna radionica ili zaštitni pogon, u toku obavljanja djelatnosti prestanu da ispunjavaju uslove koji su propisani za njihovo organizovanje, odnosno osnivanje gube povlašćen status.

Organizacije iz stava 1 i lica iz stava 3 ovog člana dužni su da vode evidenciju o iskorisćenim poreskim i drugim povlasticama.

VI. SUBVENCIIJE

Vrste subvencije

Član 36

Poslodavac koji zaposli lice sa invaliditetom ima pravo na subvencije, koje se odnose na:

- bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada za zapošljavanje lica sa invaliditetom;
- kreditna sredstva pod povoljnim uslovima za kupovinu mašina, opreme i alata potrebnog za zapošljavanje lica sa invaliditetom;
- učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu) lica sa invaliditetom;
- subvencije zarade lica sa invaliditetom koje zaposli.

Pravo na subvencije iz stava 1 ovog člana ima i lice sa invaliditetom koje se samozaposli, koje obavlja samostalnu djelatnost ili osnuje privredno društvo, koje se zaposli u porodičnom domaćinstvu i obavlja poljoprivrednu djelatnost kao jedino, glavno ili dopunsko zanimanje.

Uslove, kriterijume i postupak ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Visina subvencije

Član 37

Visina subvencije iz člana 36 stav 1 al. 1, 2 i 3 ovog zakona iznosi 100 % od opravdanih troškova, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna pomoć.

Visina subvencije iz člana 36 stav 1 alineja 4 iznosi:

- 75 % od isplaćene bruto zarade za cijeli period zaposlenosti, za poslodavca koji zaposli lice sa najmanje 50% invaliditeta;
- za poslodavca koji zaposli lice sa invaliditetom manjim od 50%, subvencija iznosi: u prvoj godini 75%, u drugoj 60 %, u trećoj i svakoj narednoj godini 50% od isplaćene bruto zarade.

Zahtjev za subvenciju

Član 37a

Zahtjev za ostvarivanje prava na subvenciju iz člana 36 stav 1 alineja 4 ovog zakona podnosi se Fondu, u roku od 45 dana od dana zapošljavanja lica sa invaliditetom.

Ako je zahtjev podnešen u roku iz stava 1 ovog člana, pravo na subvenciju teče od prvog dana zaposlenja lica sa invaliditetom.

Ako je zahtjev podnesen nakon roka iz stava 1 ovog člana, pravo na subvenciju teče od dana podnošenja zahtjeva.

Novčana pomoć

Član 37b

Nezaposleno lice sa invaliditetom, za vrijeme trajanja profesionalne rehabilitacije i uključivanja u mjeru aktivne politike zapošljavanja, obrazovanje i osposobljavanje odraslih, ima pravo na novčanu pomoć na ime troškova za prevoz, ishranu i sl, u visini od 15% od prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori.

Pravo na novčanu pomoć za troškove prevoza pripada pratiocu lica sa invaliditetom, u visini od 50% od iznosa iz stava 1 ovog člana.

VII. FOND

Organizacija i sredstva Fonda

Član 38

Fond se organizuje u Zavodu.

Sredstva Fonda obezbjeđuju se iz:

- 1) posebnog doprinosa koji uplaćuju poslodavci u skladu sa članom 22 ovog zakona;
- 2) budžeta Crne Gore;
- 3) budžeta jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji lice sa invaliditetom ima prebivalište;
- 4) donacija i pomoći od strane domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica;
- 5) drugih izvora u skladu sa zakonom.

Korišćenje sredstava Fonda

Član 39

Sredstva Fonda koriste se za:

- 1) mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije za nezaposlena i zaposlena lica sa invaliditetom;
- 2) sufinansiranje posebnih organizacija za zapošljavanje;
- 3) programe aktivne politike zapošljavanja u kojima učestvuju lica sa invaliditetom;
- 4) subvencije iz člana 36 ovog zakona;
- 5) finansiranje grant šema;
- 6) novčane pomoći iz člana 37 b ovog zakona.

Postupak i metodologiju za finansiranje posebnih organizacija za zapošljavanje i finansiranje grant šema propisuje Ministarstvo.

Savjet Fonda

Član 40

U cilju praćenja realizacije mjera i aktivnosti koje su u funkciji unapređivanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom, kao i namjenskog korišćenja sredstava Fonda, Zavod obrazuje Savjet Fonda.

Nadležni organ Zavoda odlučuje o realizaciji mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom, kao i o namjenskom korišćenju sredstava Fonda, uz pribavljeno mišljenje Savjeta Fonda.

Savjet iz stava 1 ovog člana ima pet članova, od kojih dva predlažu udruženja koja predstavljaju lica sa invaliditetom, a po jednog Ministarstvo, reprezentativno udruženje poslodavaca Crne Gore i reprezentativna organizacija sindikata na nivou Crne Gore.

Ako postoji više reprezentativnih udruženja poslodavaca Crne Gore, odnosno više reprezentativnih organizacija sindikata na nivou Crne Gore, u Savjet Fonda se predlaže zajednički predstavnik reprezentativnih udruženja poslodavaca, odnosno reprezentativnih organizacija sindikata.

U slučaju da reprezentativne organizacije iz stava 4 ovog člana ne predlože zajedničkog predstavnika, u Savjet Fonda se određuje predstavnik reprezentativnog udruženja poslodavaca koji ima veći procenat zaposlenih u privredi Crne Gore i veći društveni bruto proizvod Crne Gore, odnosno organizacije sindikata sa najvećim brojem članova.

Savjet se imenuje na period od četiri godine.

Savjet bira predsjednika iz sastava članova koji predstavljaju lica sa invaliditetom.

Savjet donosi poslovnik o svom radu.

Godišnji izvještaj o radu Fonda

Član 41

Godišnji izvještaj o realizaciji mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, zapošljavanja lica sa invaliditetom i korišćenju sredstava Fonda, Zavod podnosi ministarstvu nadležnom za poslove rada i zapošljavanja.

Program socijalne uključenosti

41a

Lice sa invaliditetom za koje je, u skladu sa članom 8 ovog zakona, utvrđeno da je nezapošljivo ima pravo da se uključi u program socijalne uključenosti, radi sticanja funkcionalnih i socijalnih vještina.

Za izbor izvođača programa iz stava 1 ovog člana Ministarstvo raspisuje javni konkurs.

Javni konkurs iz stava 2 ovog člana sadrži: predmet, uslove, rok, način podnošenja zahtjeva, kriterijume izbora izvođača i način informisanja podnosioca zahtjeva o ishodu zahtjeva.

Postupak izbora izvođača programa iz stava 1 ovog člana sprovodi komisija, koju obrazuje Ministarstvo.

Odluku o izboru izvođača programa socijalne uključenosti donosi ministar nadležan za poslove zapošljavanja, na predlog komisije iz stava 4 ovog člana.

Međusobna prava i obaveze Ministarstva i izvođača programa socijalne uključenosti uređuju se ugovorom, u skladu sa zakonom.

Ministarstvo određuje cijenu usluga sprovođenja programa socijalne uključenosti.

Program socijalne uključenosti se finansira iz budžeta Crne Gore.

VIII. NADZOR

Član 42

Nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Ministarstvo.

IX. KAZNENE ODREDBE

Član 43

Novčanom kaznom od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice koje nije zaposlilo lice sa invaliditetom, ako

ne uplati poseban doprinos iz člana 22 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko i odgovorno lice u pravnom licu, odgovorno lice u organu državne uprave, državnom organu i organu lokalne samouprave novčanom kaznom u od 100 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 500 eura do 6.000 eura.

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 44

Ministarstvo će donijeti propise za sprovođenje ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. Zavod će uskladiti svoju organizaciju i rad sa ovim zakonom u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti postupci

Član 44 a

Postupci koji su započeti prije dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama važećeg zakona, ako je to povoljnije za stranku.

Usklađivanje

Član 44 b

Propisi za sprovođenje ovog zakona uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se važeći propisi, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Trajanje mandata

Član 44 c

Imenovanje članova Savjeta Fonda u skladu sa ovim zakonom izvršiće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Danom imenovanja članova Savjeta Fonda, u smislu stava 1 ovog člana, prestaje sa radom dosadašnji Savjet Fonda.

Odložena primjena

Član 44 d

Odredba člana 43 ovog zakona primjenjivaće se od dana početka primjene Zakona o prekršajima ("Službeni list CG", br. 1/11).

Rok za donošenje propisa

Član 44e

Propis iz člana 8 stav 3 ovog zakona donijeće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do početka primjene propisa iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se dosadašnji propis, ukoliko nije u suprotnosti sa ovim zakonom.

Trajanje mandata komisija za profesionalnu rehabilitaciju

Član 44f

Do obrazovanja prvostepene i drugostepene komisije za profesionalnu rehabilitaciju u skladu sa ovim zakonom, poslove iz člana 8 stav 1 ovog zakona obavljajće dosadašnje komisije.

Član 45

Poslodavac koji podliježe obavezama iz člana 21 ovog zakona dužan je da zaposli lice s invaliditetom najkasnije u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 46

Poslodavac je dužan da, u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, usaglasi poslovanje, statut i druge akte sa ovim zakonom.

Član 47

Postupci za ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom započeti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se u skladu sa ovim zakonom.

Član 48

Prava iz člana 36 ovog zakona ne odnose se na poslodavce kod kojih su invalidi rada zaposleni do stupanja na snagu ovog zakona.

Član 49

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".